THE MALE CHARACTER IN IOANA POSTELNICU'S PROSE OF PSYCHOLOGICAL ANALYSIS

Andreea BĂRBULETE
University of Piteşti

Abstract: *The woman (and her psychology), so thoroughly scrutinized by critical eyes, cannot exist veridicaly without her other half, the man. Women's quest to fulfill themselves through love – as if taken from Plato's theory of the whole split in half by envious gods – is oriented to men, who, most of the time, disillusion them. However, who are these men? Ioana Postelnicu does not settle for a unilateral point of view when analyzing her characters, so that her analytical prose brings about a male perception, it uncovers masculine psychologies. Despite their relatively small number if compared with the women's, the male characters portrayed by the writer make up a real, complex, and significant universe that is always to collide with the feminine one.*

Keywords: *woman, man, characters*

Bogdana, romanul de debut al autoarei, stă sub semnul prozei de analiză, de introspecţie psihologică. Romanele scrise între cele două războaie diferă substanţial între ele atât din punctul de vedere al temei cât şi al modului de abordare. Care a fost impulsul care a mânat-o pe Ioana Postelnicu pe calea romanului psihologic, în detrimentul celui realist sau simbolic? Răspunsul la această întrebare se poate construi pe două pietre de temelie. Opinia autoarei este că „scriitorul, în romanele pe care le creează**,** este oglinda epocii sale, a spaţiului geografic, social în care trăieşte. A stării psihologice care se făureşte în sinea lui."[1] La aceasta se adaugă şi vârsta la care se află scriitorul în momentul conceperii operei: aceasta îi influenţează accesul la anumite probleme grave şi îi determină gradul de obiectivitate sau, din contră, de subiectivitate. Romanele şi nuvelele apărute în perioada interbelică sub semnătura Ioanei Postelnicu au fost rezultatul unui suflet prea plin, cu visuri şi năzuinţe, care cereau să fie consumate prin introspecţii şi analize lirice. Nu trebuie negată nici înrâurirea pe care au avut-o asupra autoarei dezvoltarea prozei feminine, ideile culese din lectura operei lui Katherine Mansfield sau a Virginiei Woolf, şi nu în ultimul rând, apariţia în peisajul literar românesc, a unei prozatoare de talia Hortensiei Papadat-Bengescu. În această ordine de idei, este esenţial de amintit că atât **Bogdana,** cât şi **Bezna –** cel de al doilea roman al prozatoarei – au fost scrise în perioada „***Sburătorul***", ambele venind în întâmpinarea unor idei şi concepte pe care criticul Eugen Lovinescu le căuta şi le admira în operele scriitorilor, deopotrivă debutanţi şi veterani. Toate aceste raţiuni şi motive pot fi considerate fundamentul alegerii scriitoarei de a se avânta pe calea romanului psihologic.

[1] Buzilă, B. , *România liberă*, anul XLII, nr. 12212, 6 februarie 1984, pg. 2, în A.Sasu – Mariana Vartic , *Romanul românesc în interviuri,* vol. II pg. 1120

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

Pe tot parcursul vieţii sale, Ioana Postelnicu a încercat să-şi apere opera de etichetări, mai ales aceea de scriere feminină, referindu-se la sine ca la un autor, dar nu putem nega autenticitatea faptului că romanele **Bogdana** şi **Bezna** se înscriu clar pe linia prozei feminine de analiză. Majoritatea personajelor sunt femei care se confruntă cu probleme şi situaţii profund feminine. Dacă romanul de analiză se fundamentează pe trăirile şi experienţele scriitoarei, nu este de mirare că sufletul feminin îi este mai accesibil. Dar Ioana Postelnicu reuşeşte să-şi salveze opera de păcatul unei viziuni unilaterale, părtinitoare. Poate că personajele masculine sunt doar un mijloc de înlesnire a analizei afectului feminin, dar ele nu sunt nicidecum schematice sau lipsite de substanţă.

În romanul **Bogdana,** personajul masculin care se evidenţiază detaşat este Adam Drăguş. Timp de aproape doi ani, după ce îl cunoaşte şi începe să lucreze pentru avocat, viaţa Bogdanei se limitează la sentimentele pe care le trăieşte la birou; prezenţa lui Adam Drăguş este simţită permanent, îi înregistrează orice mişcare, îi cunoaşte fiecare postură, rămânând totodată un simplu observator, de vreme ce, în mintea tinerei nu se nasc nici dorinţe, nici speranţe legate de avocat. În toată această perioadă, între cei doi nu se înregistrează nici măcar un minim de conversaţie, de aşteptat într-o relaţie profesională. Secunda în care Adam o vede, în care îi conştientizează existenţa, schimbă radical datele problemei. Deodată, Bogdana se transformă într-o femeie frumoasă – o apariţie care îi trezeşte bărbatului instinctele şi îi bântuie visurile.

Comunicarea dintre cei doi elimină verbalul; interacţiunea lor având loc la nivelul simţurilor. Adam o percepe ca pe o prezenţă feminină atrăgătoare, pe care trebuie să o stăpânească, pentru satisfacerea propriului său eu, iar Bogdana devine, prin prisma interesului lui Adam, o femeie dezirabilă, pentru prima oară în viaţa ei.

Prima încercare de apropiere din partea lui Drăguş, se izbeşte de un refuz, născut din pudoare şi lipsă de experienţă. Ceea ce în ochii Bogdanei este apărare instinctivă în faţa unor reacţii care îi sunt străine şi care o umplu de spaimă, în viziunea lui Adam, este un joc al unei femei versate şi abile, menit să-l stârnească şi să-l prindă în plasă. Paradoxal, chiar pornind de la această convingere, avocatul este cu atât mai hotărât să o cucerească. Capitularea Bogdanei, după ce iniţial împinge refuzul până la părăsirea slujbei, este bruscă şi rapidă, venită – surprinzător – din faptul că femeia pare să se fi îndrăgostit.

Circumstanţele duc, inevitabil, la următorul pas logic: căsătoria. Din nefericire, ambii parteneri intră în acest mariaj, nu atât din motive greşite, cât orientaţi exclusiv spre sine. Bogdana realizează cu uimire că nu mai este nebăgată în seamă, că ceva din ea a declanşat sentimentele unui om pe care îl credea dincolo de posibilităţile ei de a-l atinge. Pasiunea lui Adam îi oferă, în sfârşit, pacea şi bucuria, pe care le-a căutat toată viaţa sa. Tandreţea iniţială cu care este tratată, mângâierile bărbatului o fac să se simtă o femeie completă; în dezmierdările lui, găseşte partea din ea, pe care o simţise lipsă şi pe care o dorise; prin intermediul lui Drăguş, Bogdana se metamorfozează. Pe deplin femeie acum, eroina se bucură de o dragoste calmă, care nu o tulbură, o iubire care îi permite să se regăsească. Deşi este parte integrantă a unui cuplu, Bogdana se concentrează doar asupra prefacerilor care au loc în ea; miracolul trezirii ei la viaţă îi blochează contactul cu lumea reală, care îi devine indiferentă. Nu-şi înţelege bărbatul, nu-l cunoaşte, nu-i simte nemulţumirile. Este atât de complet prinsă în păienjenişul trăirilor sale, încât nici un element exterior nu trece graniţele minţii ei. Ştie, în mod nedefinit, că fericirea pe care o încearcă, i se datorează lui Adam, dar mirarea că aşa ceva i se poate întâmpla ei, o face incapabilă de a judeca limpede; nu este în stare nici să-şi definească sentimentele faţă de el, să înţeleagă clar ce înseamnă să-l aibă pe Adam

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

în viața, în casa şi chiar în patul ei. Pe de altă parte, Adam a fost cucerit , mai puțin de Bogdana cea adevărată şi mai mult de o imagine, care i s-a arătat fragmentat, în semiobscuritatea unei seri târzii. Avocatul este fascinat de un corp ideal, care întâmplător, aparține Bogdanei. Pentru a potența ideea că pe Adam nu îl interesează nici mintea, nici sufletul Bogdanei, asistăm, în economia romanului, la schimbarea persoanei din perspectiva căreia se face analiza. Motivele care au dus la înfiripareа relației dintre ei sunt, acum, prezentate prin prisma lui Drăguş. Această deschidere spre sentimentele bărbatului, (care dezvăluie un univers emoțional diametral opus aceluia al eroinei), este de natură să accentueze prăpastia care există între cei doi soți şi de care aceştia nici nu sunt conştienți. Adam se gândeşte doar la calitățile fizice ale Bogdanei: „*Cum arăta Bogdana cea reală nu ştia şi nici nu-l interesa. Ar fi putut foarte bine să se întâlnească cu ea pe stradă şi n-ar fi recunoscut-o.”*

Seninătatea şi împăcarea de care se bucură eroina nu pot dura prea mult. Adam caută în soția lui femeia care i-a luat mințile cu perfecțiunea trupului ei, iar seara când o regăseşte surpă întregul eşafodaj, pe care şi-a construit Bogdana mult căutata sa mulțumire de sine. Momentul, în care bărbatul înlocuieşte tandrețea cu pasiunea brută şi instinctele, nu departe de cele animalice, preiau controlul, o trezeşte brusc la realitate. Confruntată cu ceea ce lumea modernă numeşte „viol conjugal”, decența şi pudoarea înnăscute ale Bogdanei sunt grav afectate. Din punctul ei de vedere, violul nu este atât fizic, cât emoțional. Pentru prima oară, eroina trebuie să înfrunte adevărate față a soțului ei. Bogdana nu suportă atingerea acestui om crud, pe care îl percepe ca desfigurat de dorință, ochii măriți care o sperie, sau să audă vorbele şuierătoare şi gâfâinde. Ineditul comportament al lui Drăguş i se pare total surprinzător şi enormitatea gesturilor lui îi repugnă. Experiența limitată pe care o are în ceea ce priveşte intimitatea care se naşte între un bărbat şi o femeie, o face şi mai vulnerabilă în fața asaltului soțului ei. Un Adam complet nou, cu o fire pe care Bogdana nu a întrezărit-o sub masca unui calm confortabil, cu un tumult fizic nebănuit, o ia pe nepregătite, fiindcă resursele ei psihice nu sunt în stare să-i ofere soluția de a se descurca în astfel de circumstanțe. Bogdanei îi sunt străine tertipurile şi şiretlicurile femeii; imaturitatea emoțională o împiedică să se folosească de puterea pe care dorința fizică i-o dă asupra lui Adam**.**

Adam este prototipul bărbatului care trăieşte în virtutea unor schematisme de mentalitate. El trebuie să fie stăpânul absolut, să domine; pentru el femeia este proprietate, nu parteneră. Dacă este nevoit să-şi consolideze poziția de „pater familias” prin mijloace coercitive, o face fără mustrări de conştiință şi fără să se obosească să ia în calcul dorințele soției. Drăguş nu-şi cunoaşte soția, dar îi simte instinctiv imboldul rebeliunii. Drăguş îi realizează, oarecum nedefinit, nemulțumirile, îi înregistrează micile semne de revoltă şi reacționează prompt, pentru a contracara orice încercare a femeii de a tulbura aşa-zisul firesc al lucrurilor printr-o schimbare. Când realizează că Bogdana începe să se dezvolte într-o direcție neaşteptată pentru el, când această manifestă semne de maturizare, Adam întăreşte şi mai mult legăturile care o țin prinsă de el. Bărbatul ajunge să vadă în ea semnele nesupunerii şi are pentru ea sentimentele pe care le are un părinte pentru „*un fiu neascultător*”. Interesant este faptul că se foloseşte cuvântul „fiu” şi nu „fiică”: un bărbat matur, cu mentalitatea lui Adam, nu se poate simți amenințat de o femeie, ci numai de un alt bărbat matur, care ar putea să-i uzurpe autoritatea de pe poziții de egalitate.

Drăguş rămâne bărbatul dominator, personalitatea de care femeia nu poate scăpa, soțul care deziluzionează. Imaginea tabloului preferat al lui Adam este simbolică pentru mentalitatea şi comportamentul său: este o reprezentare sumbră a unei bufnițe, pictată „*urât şi funebru*”, ai cărei imenşi ochi bulbucați nu scapă, aparent, nici o mişcare

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

din casă. Alegerea unei imagini care zugrăveşte o bufniţă nu este făcută deloc la întâmplare. Simbolistica legată de această pasăre este foarte variată şi apare în nenumărate culturi ale lumii. De cele mai multe ori această creatură a nopţii este asociată cu întunericul, este un reprezentant al răului. Simpla ei apariţie înseamnă cert indiciu al unei morţi iminente. Poeţi romantici, precum William Wordsworth, o foloseau frecvent în versurile lor, numind-o „the bird of doom" (pasăre a blestemului, a condamnării eterne). Blestem etern al soţiei pare şi Adam în ochii Bogdanei.

Relaţia dintre Bogdana şi Adam este dovada grăitoare că „ dragostea nu are deloc acelaşi înţeles pentru cele două sexe, şi aceasta este sursa unor grave neînţelegeri care le separă. Byron a spus – şi avea dreptate – că în viaţa bărbatului dragostea nu este decât o ocupaţie, în timp ce pentru femeie reprezintă toată viaţa ei."

Viziunea asupra personajelor masculine se schimbă relevant în următorul roman. **Bezna** nu mai portretizează existenţe individuale, ci interacţiuni între bărbaţi şi femei aflaţi în relaţie de cuplu. Chiar dacă proza este divizată în trei părţi, fiecare dintre ele purtând numele unui personaj, analiza acestora se face pe întreg parcursul romanului.

Ştef Comănescu este o figură relativ obscură; aflat spre sfârşitul vieţii, bărbatul se dezvăluie ca un personaj a cărui existenţă este definitiv marcată de sinuciderea – ironic, accidentală, - a soţiei sale. Atitudinea sa rezervată, „*temperamentul său ponderat*" nu îl ajută să fie un soţ dezirabil pentru o nevastă pasionată şi răsfăţată. *„Alcătuirea sa feminină, moliciunea cu care-şi alcătuia cuvintele şi lipsa energiei*" nu sunt atributele unui bărbat adevărat. Ştef este un caracter slab, fără vigoare şi pasiune; este modelul omului doborât de circumstanţele nefaste ale biografiei sale. Autoarea nu insistă asupra psihologiei sale; prezenţa sa în economia romanului fiind justificată de rolul său de catalizator: boala şi moartea sa sunt resortul, intriga de la care porneşte trama romanului.

Nici cazul nepotului său, Alexandru Străjeru, nu pare mai fericit. Bărbatul se aseamănă oarecum cu Adam, mai ales în comportamentul său conjugal. Alexandru nu mai are nicio consideraţie fată de soţia sa, pe care a iubit-o cândva, nu-şi poate înfrâna pornirile violente (abuzul verbal şi fizic la care o supune, o împing spre o moarte timpurie), îşi neglijează fiul. Debutul romanului portretiza o familie pauperă, dar unită şi fericită. Bunăstarea sa materială îl alienează moral. Relaţia extraconjugală cu Ema nu răspunde unei pasiuni, care ar putea fi justificată până la un punct; este consecinţa unei decăderi morale, pe care personajul nici nu o conştientizează. Moartea sa prematură nu zdruncină fundamental existenţa nimănui, cel puţin nu din punct de vedere afectiv.

În peisajul prozei postelniciene de analiză, Cosma este, poate, cel mai complet personaj masculin. Asupra sa, scriitoarea se opreşte mai detaliat, urmărindu-i evoluţia din copilărie până la maturitate. Cosma creşte într-o mediu marcat de violenţă conjugală, de nefericirea mamei sale şi de aparenta indiferenţă a tatălui. Adolescenţa şi maturitatea îi sunt controlate de Ema, sentimentele sale faţă de ea trecând de la ură la recunoştinţă, până la totală dependenţă afectivă. Încercările sale de a-şi schimba viaţa, de care este deplin nemulţumit, se soldează invariabil cu un eşec, mare parte datorat faptului că este o fiinţă slabă, rareori hotărât şi niciodată independent. Prima tentativă de evadare într-un spaţiu care să-l satisfacă este bizara legătură erotica, ce îl leagă de Clody. Incapabil să reziste senzualităţii copleşitoare a fetei, Cosma se aruncă într-o relaţie care nu duce nicăieri. Aventura este percepută de Cosma ca o „boală", care trebuie ascunsă de ochii tuturor; când conştientizează că trebuie să se desprindă de Clody, pleacă din casă, neavând puterea de a pune punct atâta vreme cât locuiau sub acelaşi acoperiş. După eşecul căsătoriei sale – o altă tentativă de scăpare, Cosma va

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

ceda în final, lăsându-se antrenat, din nou, într-o conjunctură care, altădată, îl izgonise departe de casă, reluând aventura sa clandestină cu Clody. Talentul analitic al prozatoarei se dezvăluie în paginile în care sunt prezentate situaţii limită, dramatice, momente cu adevărat tragice, precum perioada pe care Cosma o petrece într-un spital de ftizici. În ciuda aparentului şablon la care recurge autoarea, ea reuşeşte, totuşi, să nu banalizeze această traumatică experienţă umană. Descrierea bolii, a morţii, care pluteşte ameninţătoare, a tristeţilor, ce însoţesc existenţa fiecărui pacient, este făcută la limita dintre naturalism şi realism. Abundenţa detaliului, obsesia pentru amănunt creează o atmosferă apăsătoare, tensionată, lipsită de speranţă. Cosma reuşeşte să supravieţuiască acestei experienţe, dar din nefericire, ea nu-l face mai bun sau mai înţelept. Natura sa slabă, lipsa fermităţii morale, prelevă.

Nici unul dintre bărbaţii **Beznei** nu pare să fie modelul eroului, fie el şi erou în sens cotidian. Fiecare dintre ei este prins în plasa mediocrităţii, a eşecului, a falimentului psihic. Există, totuşi, un personaj care se detaşează dintre exponenţii acestei lumi amorfe. În întunericul dominator al scrierii, apariţiile lui Andrei sunt sinonime cu lumina. Toate personajele încearcă să-şi bâjbâie ieşirea din universul lor sumbru, dar fie nu au putere, fie nu sunt în stare să recunoască momentul în care o fac şi, în ultimă instanţă, eşuează. Unicul personaj, a cărui prezenţă este radiantă, este unchiul Andrei. Căsătoria cu o femeie mereu nesatisfăcută şi mohorâtă, taciturnă şi bolnăvicioasă, nu-i alterează veşnica exuberanţă, optimismul cu care priveşte lumea. Modul în care o tratează pe Marta, dovedeşte blândeţe, consideraţie, dar, mai presus de orice, generozitate. Nu este vorba de o formă materială de mărinimie, ci de un interes real, pe ca-l manifestă faţă de dorinţele şi sentimentele fetei. Lipsit de egoism sau de amărăciune, la gândul unei sorţi potrivnice, bărbatul înţelege să trăiască, în cel mai pur sens al cuvântului. Natura sa îl împiedică să se cufunde în *beznă*.

Marta şi Andrei formează singurul cuplu al romanului care se profilează distinct pe fundalul atâtor nereuşite sentimentale. Tot ce lipseşte celorlalte perechi, regăsim în legătura dintre ei. Comunicare, înţelegere, comuniune spirituală, aspiraţii similare şi, mai presus de toate, dragoste. Maturizarea emoţională o face pe Marta să înţeleagă că Andrei reprezintă răspunsul la angoasele sale sentimentale; el este singurul care o înţelege, singurul preocupat de ea, în adevăratul sens al cuvântului, unicul în stare să o împlinească pe deplin ca femeie. Descoperirea finală a Martei că unchiul său, bărbatul veşnic euforic, exuberant, de o vitalitate ce-i conferă o aură de virilitate este adevărata sa dragoste, o salvează din întuneric. Dar, un destin demn de operele scriitorului englez, Thomas Hardy face ca şi acest cuplu să sfârşească tragic, sub dărâmăturile blocului Carlton, prăbuşit în timpul cutremurului din 1940.

Personajele masculine ale nuvelelor sunt, în mare măsură alţi Adam şi Alexandru, bărbaţi pentru care carierele sau orgoliile personale sunt mai presus decât dragostea pentru soţiile lor. Fiecare trezeşte angoasele femeilor din viaţa lor, le fac nefericite, sau le cauzează moartea.

Nuvela **Letiţia** aduce în scenă un personaj inedit în proza postelniciană. Punctul de vedere nu mai este al unei femei, ci al unui bărbat; nuvela sondează sufletul masculin, prozatoarea decriptând treptat misterele simţirii unui bărbat aflat la vârsta senectuţii. Întrebarea retorică ce deschide, destul de abrupt, scrierea este, de fapt, fundamentul analizei. *„Oare îl mai putea interesa ceva?”*. Personajul, profesor de istorie, şi-a dedicat întreaga existenţă ştiinţei; lumea trecutelor veacuri este aceea în care a trăit, aceea pe care a cunoscut-o , cea care i-a oferit toate satisfacţiile spirituale şi profesionale. Adevăratul trai al bărbatului s-a derulat în lumea civilizaţiilor şi culturilor pe care le-a studiat, nu în cotidian. În timpul anilor tinereţii, se cufundase în studiu.;

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

soția franceză, care l-a urmat țară a ştiut că inima şi timpul său nu-i aparțin pe deplin. Biografia profesorului nu lasă impresia că acesta ar putea fi omul marilor pasiuni şi exaltări; în descrierea vieții lui maritale, prozatoarea foloseşte cuvinte precum *mulțumitor*, *satisfăcător*, *liniştit*; existența lor pare să se scurgă pe lângă ei, fără să-i atingă, ternă, lipsită de entuziasm şi fervoare. Moartea prematură a soției sale, cauzată indirect de schimbările aduse de instaurarea regimului comunist, îl afectează serios. Este chinui de vinovăția de a o fi adus în țara care i-a provocat moartea, dar piatra de rezistență a existenței sale, munca, îl readuce pe calea normalității. Adevărata lovitură o primeşte abia în momentul în care este forțat să se pensioneze. Deposedat de „bunul" care-i asigură supraviețuirea psihică, profesorul se simte ca un copac ce a fost smuls din rădăcină; începe să simtă povara inutilității sale, iar viată sa, meticulos eşafodată pe eforturile sale în lumea academică, se năruie ca un castel din cărți de joc. Deodată întrebarea inițială îşi dezvăluie oportunitatea. Ce oare ar putea să-l smulgă din deznădejde şi disperare? Ajutorul unui bun prieten (Cella Delavrancea, căreia îi şi este dedicată nuvela) şi întâlnirea cu Letiția sunt răspunsul la această întrebare. În momentul pensionării, „*compania cu el însuşi nu mai era înviorătoare. Erau doi deprimați care nu se puteau întrajutora*". După ce o cunoaşte pe tânăra scriitoare aspirantă, chiar şi „*tovărăşia cu acel alter ego era plăcută*". Paradoxal, abia la bătrânețe (cuvântul pe care profesorul ar fi vrut să-l scoată din toate dicționarele!), perioadă a vieții pe care o urăşte, ajunge personajul să trăiască avânturile tinereții. Sentimentele sale ating culmi nebănuite, sufletul său trăieşte pasiuni surprinzătoare. Este ca şi când până în acel moment trăise într-o închisoare, prizonier al alegerilor în stilul său de viață, iar acum, pentru prima oară, gusta libertatea, de care nici nu crezuse că avea nevoie. Bărbatul prins în chingile uniformității, nu ştiuse nici măcar să se cunoască pe sine. Lângă această femeie, „*se întâlneşte cu el însuşi*". Nimic nu este vulgar în sentimentele celor doi, nimic nu întinează puritatea şi decența trăirilor lor. Profesorul pare desprins din paginile unui roman cavaleresc: Letiția îl face să vadă lumea cu ochi noi, îl face să capete o nouă perspectivă asupra vieții: „Toate luaseră altă înfățişare. Lumea întreagă şi însăşi starea lui de proaspăt pensionar, i se păreau, cel puțin în acest moment, fericite". Bătrânețea lui nu mai era decât o problemă de cronologie; inima şi sufletul său erau, în sfârşit, tinere.

Relația dintre cei doi mai capătă o semnificație extrem de importantă; din două ființe care împart aceleaşi interese, care vibrează la unison, ei devin muză şi creator. Profesorul găseşte în el tăria de a-şi depăşi condiția umană, pentru ca, sub înrâurirea Letiției, să se transforme într-un adevărat demiurg. Îşi reia scrierile, intenționează să publice în continuare, dar nu mai este vorba doar de o deprindere academică; prin intermediul sentimentelor pe care le-a trăit alături de tânără, a evoluat.

Un alt tip de personaj masculin este acela din nuvela **Rochia înflorată.** Sima nu are nimic din celelalte personaje; prin intermediul său, prozatoarea se avântă pe nisipurile mişcătoare ale unui suflet marcat de alienare psihică. Bărbatul este victima unui traumatism, care l-a transformat într-un labil psihic. Coridoarele sumbre ale minții sale afectate de nebunie se dezvăluie pas cu pas, printr-o paletă de trăiri care impresionează şi îngrozesc, în egală măsură. Proza abundă de amănunte privind reacțiile şi manifestările personajului, în cea mai pură manieră naturalistă posibilă. Talentul scriitoarei surprinde imagini vii, descrie gesturi şi mişcări haotice la limita realității. Obsesiile personajului pentru o femeie fără chip şi fără nume sunt duse la extreme. Mintea lui Sima, traiectoria pe care o urmează sentimentele sale, sunt aproape groteşti şi, totuşi, veridice. De la adorația mută pentru Eva sa (în viziunea lui, femeia nu poate fi decât Eva, iar ei doi formează cuplul primordial!), până la pasiune obsesivă şi gelozie

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)

extreme nu este decât un pas. Când Sima, complet rupt de realitate, hotărăşte să-şi reverse afecţiunea asupra singurei fiinţe care l-a tratat omeneşte, consecinţele sunt dezastruoase. Stadiul final al demenţei sale se traduce prin crimă şi, în final suicid.

Meritul scriitoarei este acela de a fi creat, în proza sa, un univers complet. Ioana Postelnicu nu şi-a lăsat asupra operei o semnătură exclusiv feminină. Constantin Crişan afirma că „bărbaţi sau femei, personajele sunt egal descrise, disecate în viscerele lor psihobiologice…" că surprinde chiar că, „în diagrama bogată descriptivă a eroilor unui roman ca Bezna, bărbaţii sunt cel puţin în mod egal conturaţi, desenaţi, alături de femei." Această atitudine stilistică îi aduce, măcar în parte, scriitoarei recunoaşterea de a fi nu o scriitoare, ci un scriitor.

Bibliografie

Buzilă, B. , *România liberă*, anul XLII, nr.12212, 6 februarie 1984, pg. 2, în Sasu A., Vartic M., *Romanul românesc în interviuri*, Buc, Ed. Contemporană, 1978, vol.II
Constantinescu, P., *Scrieri*, vol IV, Bucureşti, Ed. Minerva, 1970
Crişan, C., *Ioana Postelnicu sau Între istorie şi psihologie*, în prefaţa romanului Bezna, Ed. Minerva, Bucureşti, 1970
De Beauvoir, S. – *Al doilea sex*, Buc, Ed. Univers, 1998, vol. II.
Gasset, *Prima meditaţie despre Don Quijote; Gânduri despre roman*, în Carmen Matei Muşat, *Romanul românesc interbelic*, Buc, Ed Humanitas, 1998.
Protopopescu, Al.– *Romanul psihologic românesc*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1978

BDD-A5503 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:54:20 UTC)